

5. Попова О.Л. Основи гармонізації аграрного і сільського розвитку в сучасній аграрній політиці / О.Л. Попова. // Економіка України. – 2014. – №10. – С. 32–43.
6. Белявский Н.К. Маркетинговые исследования: информация, анализ, прогноз / Н.К. Белявский. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 318 с.
7. Котлер Ф. Основы маркетинга: Пер. с англ. / Ф. Котлер. – М.: Прогресс. – 1992. – 560 с.
8. Портер М. Конкурентная стратегия: Методика анализа отраслей и конкурентов / Майкл Е. Портер. Пер. с англ. – Изд. 2-е. – М.: Альпина Бизнес Букс. – 2006. – 454 с.
9. Шоу Роберт. Прибыльный маркетинг: Окупается ли ваш маркетинг? / Шоу Роберт, Меррик Дэвид; пер. с англ. И. Коберник. – К.: Companion Group, 2007. – 496 с.
10. Федонін О.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка / О.С. Федонін, І.М. Репіна, О.І. Олексюк. – К.: КНЕУ, 2006. – 316 с.
11. Definition of Marketing – American Marketing Association. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL : [http://www.marketingpower.com/AboutAMA/Pages/Definition-ofMarketing.aspx].
12. Практикум по проведению маркетинга. Как внедряют маркетинг на малых и средних предприятиях. – Люксембург: Офис официальных изданий Европейского Сообщества, 1996. – 43 с.
13. Попов Е. Структура рыночного потенциала предприятия / Е. Попов, В. Ханжина // Проблемы теории и практики управления. – 2001. – № 6. – С. 30–36.

УДК 338.012.003.13

Стадницька Л.М.
кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри менеджменту
організацій імені професора Євгена Храпливого
Львівського національного аграрного університету

ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ІНТЕРВАЛЬНИХ ОЦІНОК ПРИ ОБҐРУНТУВАННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МОЛОКОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Ефективність раціонального вимірювання відносно зовнішнього і внутрішнього середовища функціонування підприємства. Методичні підходи щодо визначення ринків збуту продукції розробляються шляхом зіставлення витратної частини господарюючого суб'єкта із очікуваним рівнем доходів від реалізації продукції. В статті обґрунтовано доцільність використання методу інтервальних оцінок при розрахунку ефективності функціонування молокопереробних підприємств в ринкових умовах ведення господарської діяльності.

Ключові слова: метод, методологія, інтервальні оцінки, собівартість, прибуток, ціна.

Стадницька Л.М. ЦЕЛЕСООБРАЗНОСТЬ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ МЕТОДА ИНТЕРВАЛЬНЫХ ОЦЕНОК В ОБОСНОВАНИИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ МОЛОКОПЕРЕРАБАТЫВАЮЩИХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Эффективность рационального измерения относительно внешней и внутренней среды функционирования предприятия. Методические подходы к определению рынков сбыта продукции разрабатываются путем сопоставления расходной части хозяйствующего субъекта с ожидаемым уровнем доходов от реализации продукции. В статье обоснована целесообразность использования метода интервальных оценок при расчете эффективности функционирования молокоперерабатывающих предприятий в рыночных условиях ведения хозяйственной деятельности.

Ключевые слова: метод, методология, интервальные оценки, себестоимость, прибыль, цена.

Stadnytska L.M. THE FEASIBILITY OF USING THE METHOD OF INTERVAL ESTIMATES FOR SUBSTANTIATION OF EFFICIENCY OF MILK PROCESSING ENTERPRISES

The efficiency of rational measurement of the external and internal environment of the business operation is proved. Methodological approaches to determination of markets for the products are developed by matching the expenditures of the business entity with an estimated income from the sales. The article grounds the feasibility of using the method of interval estimates in calculating the efficiency of dairy enterprises in the market conditions of doing business.

Keywords: method, methodology, interval estimate, cost, profit, price.

Постановка проблеми. Економічна ефективність відображає певні результати складного і нерідко суперечливого процесу, який залежить від впливу багатьох внутрішніх і зовнішніх чинників, що пов'язані зі зміною інституційного, соціального, економічного та фінансового середовищ функціонування підприємств, які впливають на формування цілей господарюючих суб'єктів, а відтак постійно коригують завдання їхньої діяльності та особливості поведінки у конкурентному середовищі. Звідси, вимір ефективності доцільно проводити як відносно зовнішнього середовища функціонування підприємства, так і відносно внутрішнього, беручи до уваги результати його діяльності за звітний період.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення зарубіжної та вітчизняної економічної

літератури дає змогу зробити висновок, що обсяг кінцевої продукції з розрахунку на одиницю затрачених ресурсів є найкращим узагальнюючим показником загального ефекту в умовах гострого дефіциту продовольчих товарів. Тому із насиченням ринку продовольства на перше місце має вийти узагальнюючий показник ефективності використання ресурсів, розрахований за прибутком. Це узгоджується із точкою зору багатьох дослідників. Наприклад, Г.В. Черевко та інші вчені вважають, що одним із найбільш узагальнюючих показників економічної ефективності функціонування підприємства є рентабельність [3]. І.Ю. Гришова стверджує, що обґрунтування використання класичних факторів виробництва «праці, капіталу, землі» і бізнесу, описані класичною економічною теорією, в сучасних умовах суттєво усклад-

нюються, що обумовлює необхідність розробки теоретичного та методологічного підходів до пояснення процесу трансформації ресурсів у вартість підприємства [1, с. 102–107]. Дане питання актуалізується в умовах ринку, оскільки кожен господарюючий суб'єкт, формуючи сировинну базу, повинен зрівняти витратну частину із очікуваним рівнем доходів від реалізації продукції, тому розробляються методичні підходи щодо визначення ринків збуту продукції [6, с. 92–94].

Мета статті. Довести доцільність використання методу інтервальних оцінок при обґрунтуванні ефективності функціонування молокопереробних підприємств в ринкових умовах ведення господарської діяльності.

Вклад основного матеріалу. Рентабельність прийнято вважати головним критерієм ефективності для підприємницьких структур, що функціонують в умовах ринку, розраховуючи її шляхом визначення абсолютної величини прибутку як показника фінансового результату, оскільки її значення характеризує рівень прибутковості чи збитковості підприємства. У свою чергу, на розмір прибутку суттєво впливає собівартість продукції, при вивченні можливостей скорочення якої прийнято використовувати функціонально-вартісний аналіз. Його виникнення пов'язане із необхідністю вирішення проблеми постійного пошуку шляхів зниження матеріалоемності, енерго- і трудомісткості виробленої продукції, за рахунок удосконалення технології її виготовлення. Функціонально-вартісний аналіз виходить з того, що витрати на виробництво будь-якого виду продукції складаються з мінімуму витрат, абсолютно необхідних для виконання ним своїх функцій, і «додаткових», пов'язаних з недосконалістю конструкції, неефективним використанням сировини. Беззаперечно, основними чинниками впливу на узагальнюючу або, як її ще називають, інтегральну ефективність функціонування підприємства є прибуток і собівартість. Прагнення господарюючого суб'єкта максимізувати гарантований виграш (ефект), яким є прибуток, називається принципом максиміна, який лежить в основі ефективності функціонування підприємств. Оскільки прагнуть бути рентабельними, вони намагаються максимізувати прибуток ($P \rightarrow \max$) через мінімізацію витрат ($C \rightarrow \min$), за умови будь-якої поведінки інших підприємств, які функціонують у конкурентному середовищі. З огляду на це, для підприємницьких структур продуктової підкомплексів АПК загалом, а надто молокопереробних підприємств, які займаються виробництвом широкого асортименту продукції, максимізацію прибутку та мінімізацію витрат можна записати наступним чином:

$$P = \sum_{i=1}^n P_{it} \max; \quad (1)$$

$$C = \sum_{i=1}^n C_{it} \min, \quad (2)$$

де, P (*profit*) – розмір прибутку, $\sum P_{it}$ – сума прибутку від реалізації асортименту продукції; C (*costs*) – собівартість, $\sum C_{it}$ – сума собівартості реалізованого асортименту продукції, i – вид товару, n – кількість товарів в асортименті, t – звітний період.

Не менш важливим чинником впливу на розмір прибутку є ціна реалізації продукції, тому вважаємо за доцільне визначити «коридор коливання» прибутку, граничними межами якого будуть рівень собівартості, з одного боку, та ціна – з іншого. З метою визначення максимального та мінімального допус-

тимих їх значень виникає потреба у застосуванні методів інтервального аналізу для побудови моделі та розв'язання задачі – параметричної ідентифікації – пошук параметрів собівартості та ціни реалізації продукції.

Для окреслення ефективності функціонування молокопереробних підприємств на перспективу, беручи до уваги обсяги виробництва, доцільно побудувати інтервально-оптимізаційну модель, орієнтовану на песимістичний та оптимістичний варіанти розвитку подій. У моделі оптимізації ефективності цільовою функцією є максимум прибутку за умов мінімізації витрат на виробництво продукції та максимізації реалізаційних цін, а значення коефіцієнтів замінено на їхні інтервальні оцінки. За цих умов економіко-математична модель матиме вигляд задачі лінійного програмування з інтервальними коефіцієнтами:

$$\frac{\sum_{i=1}^n [c_{i-}; c_{i+}] V_i}{V_i}, \quad i=1..n, \min; \quad (3)$$

$$\sum_{i=1}^n [p_{i-}; p_{i+}] \times V_i, \quad i=1..n, \max; \quad (4)$$

$$\sum_{i=1}^n [c_{i-}; c_{i+}] \times V_i \leq \sum_{i=1}^n [p_{i-}; p_{i+}] \times V_i; \quad (5)$$

$$V_i \geq [V_{i-}; V_{i+}] \quad (6)$$

У моделі значення факторів замінено на їхні інтервальні оцінки відповідно: $[c_{i-}; c_{i+}]$ – коливання собівартості; $[p_{i-}; p_{i+}]$ – коливання реалізаційних цін; $[V_{i-}; V_{i+}]$ – коливання обсягів виробництва, які відображають їх гарантовані межі в групі підприємств зі співмірними обсягами виробництва. Отримані оптимістичний та песимістичний варіанти задач дають змогу знайти інтервали значень обсягів виробництва молочної продукції, які забезпечать мінімальні витрати, визначити допустимі межі реалізаційних цін, а, отже, і межі ефективного функціонування молокопереробних підприємств за умов мінливого впливу чинників при оптимізації витрат. При цьому слід пам'ятати, що позитивний вплив рівня цін реалізації продукції на розмір прибутку та, відповідно, узагальнюючий показник ефективності суттєво обмежується рівнем купівельної спроможності населення країни.

Скажімо, на рівні окремих адміністративних одиниць ситуація на ринку молокопродуктів є невтішною. Зокрема, для Львівської області характерна негативна динаміка попиту і пропозиції молокопродуктів. Крім цього, існує суттєве відхилення реального рівня споживання від раціональної його норми. Однак попри це спостерігається скорочення розриву між споживчим попитом та пропозицією молочної продукції до мінімуму (рис. 1).

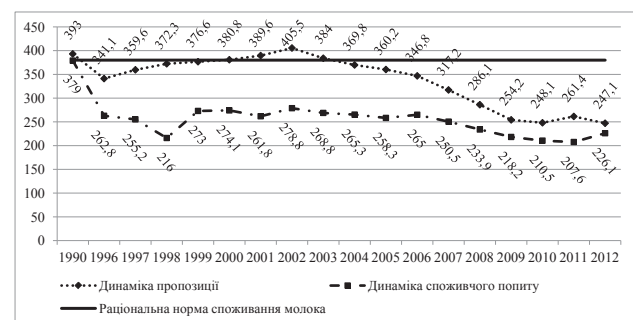

Рис. 1 Динаміка пропозиції та споживчого попиту на ринку молочної продукції у Львівській області

Слабкість внутрішніх ринків стосовно до потенціалу вітчизняного молока продуктового підкомплексу зумовлена низьким рівнем купівельної спроможності споживачів. Основні причини скорочення попиту О.В. Пащенко вбачає у розмірі доходів споживачів, політиці ціноутворення, доступності товарів, мобільності коштів, що залучаються, адаптації виробника та споживача до ринкових змін [4, с. 43–48].

В умовах ринку самоціллю молокопереробних підприємств є виробництво молочної продукції з метою її подальшої реалізації, оскільки в такий спосіб відбувається фінансування їх виробничої діяльності та забезпечується певна частина прибутку. При цьому фінанси у виробничу сферу надходять із кишені споживачів, які, прагнучи задовольнити свої потреби, купують як визначальних чинників. Зважаючи на користність останніх для здоров'я людей, товаровиробнику важливо, щоб процес купівлі-продажу відбувався безперервно, в оптимальних до споживчого попиту обсягах, від якого значною мірою залежить успішний розвиток підприємств молочної галузі.

Оптимізація виробництва зводиться до врівноваження можливостей агропромислового виробництва та потреб ринку. Інакше кажучи, при плануванні виробничої діяльності виробник має одночасно враховувати темпи приросту обсягів виробництва сирого молока відповідної якості та реальних доходів споживачів як визначальних чинників, що впливають на рівень витрат та доходів, а, отже, і на рівень ефективності функціонування молокопереробних підприємств. Такий розвиток подій сприятиме оптимізації, тобто зростанню обсягу реалізації за рахунок ефективного використання ресурсів, яке пришвидшить темпи зростання прибутку, що свідчатиме про відносне зниження витрат виробництва й обігу або підвищення ціни. Такі міркування дають підстави стверджувати, що одним із етапів на шляху до оптимізації виробництва молочної продукції є дослідження еластичності попиту за ціною, яке прийнято визначати співвідношенням відсотка зміни величини попиту на товар $\Delta Q(\%)$ до відсотка зміни ціни $\Delta P(\%)$, оскільки на формування молокопродуктового ринку має суттєвий вплив рівень платоспроможності споживачів:

$$E = \frac{\Delta Q(\%)}{\Delta P(\%)} \quad (7)$$

Ще один чинник, який визначає рівень споживання молочної продукції, є питома вага сільського населення в загальній його кількості. Економічно доцільним також є співвідношення спожитого і виробленого молока в регіонах з величиною доходу на одну особу, оскільки доводить, що у регіонах із вищим рівнем доходів молока та молочних продуктів споживається більше, ніж виробляється, і, навпаки, в регіонах, де величина доходів значно поступається їх середній величині по Україні, має місце протилежна ситуація [5, с. 11–17].

Таким чином, цільовим орієнтиром для виробників молочної продукції є платоспроможний попит споживача, який дає змогу визначити місткість ринку, а, отже, і спрогнозувати його обсяги в натуральному та вартісному виразі на перспективу. Прогнозування складових ринку молока і молочних продуктів можна здійснити за допомогою різних методів, використання яких створило основу для визначення завдань підприємницької діяльності та заходів щодо їх виконання.

Насамперед слід пам'ятати, що об'єктивним показником для розрахунку регіонального рівня споживання молока і молокопродуктів є рекомендовані норми, розроблені Науково-дослідним інститутом

харчування Міністерства охорони здоров'я України, які встановлено в обсязі 380 кг на одну особу на рік. Зважаючи на те, що молоко і молокопродукти є товарами першої необхідності, а також те, що їх споживають усі верстви населення будь-якого віку, починаючи з народження, розрахунок потенційної ємності ринку (O_p) слід здійснити шляхом співставлення кількості населення регіону ($Ч_n$) та рекомендованої норми споживання молока та молочної продукції (N):

$$O_p = Ч_n \times N \quad (8)$$

І.В. Шкурко пропонує визначити обсяг ринку молока (O_p) шляхом співставлення кількості населення регіону ($Ч_n$) та середнього рівня споживання молока та молокопродуктів за минулий рік (R) [6, с. 92–94]:

$$O_p = Ч_n \times R \quad (9)$$

Запропонований інструментарій формує методичну основу для визначення місткості ринку молокопродуктів у Львівській області на найближчу перспективу. Більше того, він дасть змогу визначити оптимальні обсяги виробництва для найоптимальнішого насичення регіонального ринку молока та молокопродуктів. Проведені розрахунки закладуть основу для встановлення верхньої та нижньої межі щодо перспективних обсягів виробництва, тобто визначення так званого «коридору коливань». Пропонуючи такий підхід у визначенні інтервалу коливань оптимальних обсягів виробництва молочної продукції, виходимо з наступних міркувань: оскільки показник потенційної ємності ринку включає норматив споживання молокопродуктів у перерахунку на молоко, то його значення визначатиме верхню межу, на яку повинен орієнтуватися товаровиробник молочної продукції. Враховуючи те, що розрахунковий обсяг ринку молока, запропонований І.В. Шкурко, орієнтується на середній рівень споживання молока та молокопродуктів за минулий рік, тобто на фактичні дані, то пропонуємо його значення вважати такими, що визначають нижню межу оптимального обсягу виробництва молочної продукції [6, с. 92–94].

Застосовуючи метод інтервального аналізу, можна побудувати модель та провести розв'язок задачі – параметричної ідентифікації – щодо пошуку параметрів обсягів виробництва та реалізації молочної продукції, побудувавши інтервальну оптимізаційну модель, орієнтовану на песимістичний і оптимістичний варіанти розвитку подій:

$$V_i \geq [V_i^-, V_i^+], \quad (10)$$

де V_i – оптимальний обсяг виробництва молочної продукції на перспективу; V_i^- – нижня межа «коридору коливань» (песимістичний варіант розвитку подій), тому його слід позначити O_{pmin} ; V_i^+ – верхня межа «коридору коливань» (оптимістичний варіант розвитку подій), яка включає норматив споживання молокопродуктів у перерахунку на молоко, тому цей показник слід позначити O_{pmax} .

Таким чином, інтервальна оптимізаційна модель набуде вигляду:

$$V_i \geq [O_{pmin}; O_{pmax}]. \quad (11)$$

Проведемо розрахунок місткості ринку молока та молочних продуктів для Львівської області за досліджуваній період за запропонованою методикою. В результаті проведених розрахунків бачимо, що період з 2000 по 2007 р. характеризується суттєвими коливаннями як верхньої, так і нижньої граничної меж «коридору коливань» оптимальних обсягів виробництва молочної продукції у Львівській

області. Протягом 2007–2010 рр. сформувався суттєвий розрив між оптимістичним та песимістичним варіантами, що пояснюється випереджаючими темпами інфляції в країні порівняно із рівнем доходів населення. Однак, незважаючи на це, слід відзначити синхронність їх спадної функції протягом останніх трьох років досліджуваного періоду, що характеризує ринок молочної продукції у Львівській області як синхромаркетинговий. Протягом 2011–2013 рр. темпи розриву між оптимістичними та песимістичними варіантами розвитку подій щодо насичення ринку молочної продукції Львівської області стабілізувалися. Розрив у 39,8 кг між попитом та пропозицією, які у 2012 р. становили відповідно 207,6 та 247,4 кг в рік на одного мешканця, вказує на наявність чинників, які перешкоджають процесу їх цілковитого врівноваження, зокрема таких, як непрозорість торговельних операцій та забезпеченість населення області молочними продуктами завдяки стихійним ринкам. Крім того, суттєвим збурюючим чинником при цьому є велика кількість сільського населення, яке задовольняє власний попит на молокопродукти за рахунок власних домашніх господарств. Проте з огляду на весь період дослідження, різниця між верхньою та нижньою межами «коридору коливань» на сьогодні досягла свого максимуму (рис. 2).

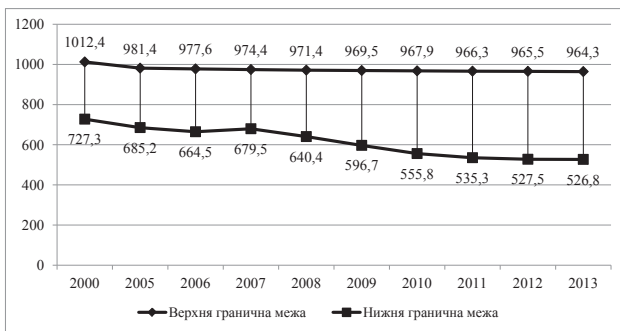

Рис. 2. «Коридор коливань» оптимальних обсягів виробництва молочної продукції у Львівській області, тис. т

З метою окреслення ринкової ситуації на ринку молочної продукції Львівської області на перспективу скористаємося демографічними прогнозами для Львівської області, розробленими Конференційною радою Канади для Львівської обласної державної адміністрації в рамках Проекту міжнародної технічної допомоги «Розбудова спроможності до економічно обґрунтованого планування розвитку областей і міст України» [2, с. 38]. У «коридорі коливань» верхня межа оптимального обсягу виробництва відображатиме оптимістичний варіант, а нижня – песимістичний. При цьому методика розрахунку верхньої граничної межі залишатиметься незмінною, тоді як методика розрахунку нижньої проводитиметься із врахуванням зазначених вище демографічних прогнозів та норм фізіологічного мінімуму споживання молочної продукції у перерахунку на молоко.

У сучасній науковій літературі зустрічаємо різні норми фізіологічного мінімуму споживання населенням молочної продукції у перерахунку на молоко. Так, деякі автори у своїх наукових працях вказують мінімальну норму споживання цієї групи продовольства на рівні 341 кг на одну особу на рік. Інші вчені,

оцінюючи рівні споживання основних продуктів харчування, відштовхуються від мінімальної рекомендованої норми споживання молока та молочної продукції – 353,3 кг на одну особу на рік.

Беручи до уваги тенденції споживчого попиту населення Львівської області за останні роки (рис. 1), вважаємо за доцільне для розрахунку прогнозних даних використовувати мінімальну норму 353,3 кг, оскільки це значення є максимально наближеним до реалії сьогодення. Одночасно визначимо оптимальний обсяг виробництва молочної продукції для ПрАТ «Галичина» та, враховуючи його частку на локальному ринку станом на 2012 р. у розмірі 36,7%, задамо параметри її зростання на період до 2020 р. Зважаючи на тенденцію до скорочення кількості функціонуючих молокопереробних підприємств на теренах Львівської області, на нашу думку, цілком реальним є збільшення його частки на регіональному ринку молочної продукції у розмірі 40% за умови збереження виявлених тенденцій. Таким чином, частка ПрАТ «Галичина» щороку зростатиме на 0,4%.

Отже, в результаті проведених розрахунків отримаємо інтервальну оптимізаційну модель, яка характеризує місткість ринку молочної продукції у Львівській області на найближчу перспективу до 2020 р. та оптимальні обсяги її виробництва для ПрАТ «Галичина» (рис. 3). Як ми могли пересвідчитися, перед досліджуваним товариством у найближчий період часу відкриються перспективи щодо завоювання більшого сегменту місцевого ринку молочної продукції. Натомість на найближчу перспективу ринок молочної продукції Львівської області має спадну функцію. Вектори верхньої та нижньої меж є однаково стрімкими, що обумовлює необхідність визначення чинників впливу, які задають такі тенденції.

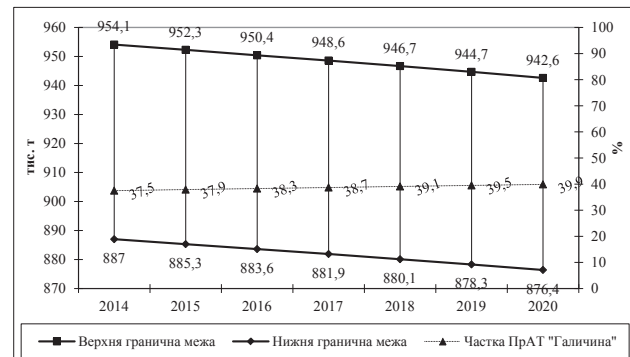

Рис. 3. «Коридор коливань» оптимальних обсягів виробництва молочної продукції на перспективу у Львівській області, тис. т

Висновки. Ефективність функціонування молокопродуктового підкомплексу загалом та окремих його складових залежить від спроможності задовольнити вимоги конкретних споживачів за певний період часу за показниками якості і витратами споживачів на придбання для споживання даної продукції. В умовах ринкового середовища посилюється важливість удосконалення виробництва у напрямі покращення продовольчого забезпечення населення різноманітними видами молочної продукції через мінімізацію впливу чинників, що обмежують пропозицію на ринку молочної продукції, враховуючи при цьому чинники, які впливають на структуру, емність та ефективність регіональних ринків молокопродуктів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Гришова І.Ю. Вартісні важелі фінансового забезпечення переробних підприємств / І.Ю. Гришова // Економіка АПК. – 2011. – № 5. – С. 102–107.
2. Демографічний прогноз до 2030 року для Львівської області. Проект міжнародної технічної допомоги «Розбудова спроможності до економічно-обґрунтованого планування розвитку областей і міст України» / Ж. Палладіні, Н. Ходько, Н. Левчук, Н. Бажанська, Д. Бать, І. Бойко, В. Голуб, Г. Данилів, С. Дорошенко, Б. Матоліч, М. Сорока, Т. Трач, С. Турхан, Д. Шмигаль: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ebed.org.ua/sites/expertise.one2action.com/files/repo/lvov_obl_web_ukr_0.pdf
3. Економіка підприємства: [навч. посібник] / Г.В. Черевко, Ф.В. Горбонос, Г.Б. Іваницька, Н.Ф. Павленчик. – Львів: Априорі, 2004. – 284 с.
4. Пащенко О.В. Функціонування ринку молока і молочних продуктів / О.В. Пащенко // Економіка АПК. – 2010. – № 8. – С. 43–48.
5. Шиян Н.І. Диференціація споживання молока і молочних продуктів у регіонах / Н.І. Шиян // Економіка АПК. – 2010. – № 10. – С. 11–17.
6. Шкурко І.В. Методичні підходи щодо визначення ринків збуту молокопродукції / І.В. Шкурко // Економіка АПК. – 2002. – № 3. – С. 92–94.

УДК 664:347.435

Степанов Д.С.*аспірант**Міжнародного університету бізнесу і права***Демчук Н.І.***доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри фінансів**Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету***ПРИЙНЯТТЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РІШЕНЬ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ**

Стаття присвячена дослідженню процесу прийняття інвестиційного рішення. Доведено, що важливим моментом в прийнятті інвестиційних рішень є постановка інвестиційних цілей і завдань, оскільки без точного опису цілей не можна зробити висновок про те, яка з можливих інвестицій є оптимальною, тобто яка найкращим чином відповідає меті інвестора. Розглянуто модель прийняття рішення, що є віддзеркаленням ситуації прийняття рішення. Її характерними елементами є цілі, альтернативи, наслідки дій і обмеження цих дій.

Ключові слова: інвестиційний процес, інвестиційні ресурси, промислові підприємства, інвестування, інвестиційні рішення.

Степанов Д.С., Демчук Н. И. ПРИНЯТИЕ ИНВЕСТИЦИОННЫХ РЕШЕНИЙ НА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ

Статья посвящена исследованию процесса принятия инвестиционного решения. Доказано, что важным моментом в принятии инвестиционных решений является постановка инвестиционных целей и задач, поскольку без точного описания целей нельзя сделать вывод о том, какая из возможных инвестиций является оптимальной, то есть та, которая наилучшим образом соответствует цели инвестора. Рассмотрена модель принятия решения, которая является отражением ситуации принятия решения. Ее характерными элементами являются цели, альтернативы, последствия действий и ограничения этих действий.

Ключевые слова: инвестиционный процесс, инвестиционные ресурсы, промышленные предприятия, инвестирование, инвестиционные решения.

Stepanov D.S., Demchuk N.I. INVESTMENT DECISIONS IN INDUSTRIAL ENTERPRISES

The article investigates the process of making investment decision. It is proved that an important factor in making investment decisions is setting investment goals and objectives, as without precise description of the objectives it is difficult to conclude which of the possible investment decisions is optimal, i.e. the best suits the purpose of investor. The model of decision-making, which is a reflection of the decision, is considered. Its characteristic elements are the objectives, alternatives, consequences of actions and limitations of these actions.

Keywords: investment process, investment resources, industry, investment, investment decisions.

Постановка проблеми. У сучасній економічній науці недостатньо уваги приділяється вивченню науково-теоретичних засад прийняття інвестиційних рішень на промислових підприємствах, що є вкрай важливою проблемою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фундаментальний економіко-теоретичний аналіз прийняття інвестиційних рішень в умовах ринку проводився у працях Дж.М. Кейнса, І. Фішера, Л.Т. Гайераших, Л.Дж. Гітмана, М.Д. Джонка, В. Шарпа, Дж.Р. Хікса, М. Портера. За умов формування ринкових відносин ця проблема розробляється багатьма вітчизняними вченими, про що свідчать роботи В.П. Александрової, О.М. Алімова, О.І. Амоши, Л.М. Безчасного, І.А. Бланка, О.Д. Василика, О.В. Гаврилюка, О.С. Галушко, М.С. Герасим-

чука, О.І. Дація, М.П. Денисенка, О.А. Джусова, С.І. Дорогунцова, А.О. Заїнчковського, М.І. Іванова, М.Х. Корецького, М.І. Крупки, І.І. Лукінова, А.В. Мертенса, О.М. Паламарчука, А.А. Пересади, С.Ф. Покропивного, В.Я. Шевчука та ін.

Мета статті. Розгляд процесу залучення інвестиційних ресурсів в умовах розвитку інвестиційного процесу. Вирішення проблеми може бути знайдено на основі аналізу системи взаємин потенційного інвестора і об'єкту інвестування (підприємства).

Виклад основного матеріалу. В результаті досліджень встановлено, що багато авторів ототожнюють інвестиційний процес і процес ухвалення інвестиційного рішення [4, с. 7–11]. Але це не зовсім так, оскільки прийняття інвестиційного рішення це лише одна із стадій інвестиційного процесу.